

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Tribvnalis Sacramentalis Reverendissimi Patris Petri Marchantii

Zurmöllen, Heinrich

Neuhusii, 1677

Titvlvs Vndecimvs. De Beneficiatis, Beneficiis ac Simonia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9734

vero voti annexi Ordini sacro, si sit invincibilis, in foro Conscientiæ excusat ab obligatione voti: non tamen in foro externo: item metus gravis cadens in constantem virum injuste incussus, excusat ab obligatione voti, item qui dolo vel fraude ad majores Ordines inductus est, ita ut fraus & dolus, libertatem veram ad votum requisitam sustulerint, ad votum continentiae non tenetur.

TITVLVS VNDECIMVS.
*De Beneficiatis, Beneficiis ac
Simonia.*

Articulus Primus,

Quid & quotuplex sit Beneficium.

I. **B**eneficium est jus perpetuum percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis; propter aliquod officium spirituale, auctoritate Ecclesiæ constitutum. Dicitur (*jus perpetuum*) ut excludatur vicaria temporalis aut deservitura Beneficij ad beneplacitum Episcopi. Dicitur (*percipiendi fructus*) bona enim immobilia Ecclesiæ

fiæ in jus beneficiatorum non cedunt, nec ab illis alienari propria auctoritate possunt. Dicitur (*propter aliquod officium spirituale*) ut est, cura animarum, missæ celebratio, horarum Canoniarum recitatio. Dicitur (*auctoritate Ecclesiæ constitutum*) si enim laica Auctoritate constituatur, & auctoritas Ecclesiastica legitime non interueniat, Beneficium non erit.

2. Beneficium tale Ecclesiasticum prout in natura sua consideratur duplex est. Nimirum: simplex & duplex. Simplicia beneficia dicuntur: quæ præter obligationem ad Horas Canonicas & divina Officia, nullam aliam curam ex vi beneficii annexam habent, ut sunt: Canonicatus, Capellanix, Sacella, Altaria. Duplicia beneficia sunt: quæ ad Horas Canonicas & divina officia obligant, & ex vi beneficii curam animarum, vel etiam dignitatem annexam habent. Ut sunt: Episcopatus, Præpositura, Decanatus, Archidiaconatus, Pastoratus.

3. Similia vero Beneficia septem fere modis acquiri possunt: Patronorum præ-

senta-

sentatione, legitimorum superiorum institutione, Electione, postulatione, collatione, resignatione, permutatione. Præsentatio nihil aliud est: quam oblatio personæ per illum cui jus patronatus competit, facta ei ad quem institutio pertinet. Jus vero patronatus, est jus præsentandi personam idoneam ad beneficium Ecclesiasticum vacans. Institutio: est concessio Beneficij, legitime præsentato à patrono, ab Episcopo sive de ejus auctoritate, vel alio ad hoc potestatem habente facta. Electio: est alicujus personæ ad Ecclesiam pastore destitutam Canonice facta provisio, & hæc maxime contingit in prælaturis & dignitatibus. Collatio: est concessio beneficij vacantis liberaliter ab auctoritatem habente facta. Resignatio: est libera Beneficij seu juris in Beneficio dimissio, coram superiore legitime facta, ut alteri absolute concedatur, quæ autem conditiones ad resignationem legitimam requirantur, de hoc vide Canonistas. Permutatio, est mutua & reciproca resignatio Beneficiorum, inter personas capaces libere & legitime facta,

facta, interveniente auctoritate Ordinarij, ac consensu personarum interesse habentium.

Articulus Secundus.

An aliquis plura Beneficia simul obtinere possit.

1. **R**egulariter nemo potest possidere aut obtinere legitime duo Beneficia, quorum unum sufficit ad congruam sustentationem. Quia contradicit fini fundationum, privat Ecclesiam numero Ministrorum, defraudat voluntatem testatorum, spoliatur vivos ac defunctos, pluralitate precum & suffragiorum.

2. Nec ulli suffragatur Dispensatio etiam pontificia ad possidendum plura simul beneficia, nisi ex causis subsequentibus vere procedat. 1. Ob congruam & decentem suo statui ac Ministerio sustentationem. 2. Quando unum beneficium dependet ab altero sive alteri est unitum. 3. Ob raritatem personarum Ecclesiasticarum, ita ut necessitas postulet ut unus plurimum Ecclesiarum etiam curatarum accipiat curam.

ram. 4. Quando beneficium dignitati alicui est conjunctum, ut Canonatus pastore ratui. 5. Magna & gravis utilitas Ecclesiæ, ut cum filiis Regum & Principum Beneficia conferuntur, ut Ecclesiæ conserventur, Hæreses propulsentur. Ex his causis dispensat Ecclesia & aliter concessæ dispensationes, subreptitiæ habendæ sunt, nec in foro conscientiæ sunt tutæ, quantumvis summi pontificis auctoritatem præ se ferant.

3. A Beneficijs Ecclesiasticis ob triplices causas homines excluduntur. 1. Ob omnimodam incapacitatem. 2. Ob inidoneitatem. 3. Quia indigni sunt, incapaces in Ecclesia Dei censentur jure naturali, mulieres sive sexus fæmineus, Hermophroditi prævalente sexu fæmineo, mutilati aliquo membro ad Beneficij executionem necessario, amentes &c. jure Canonico: hermophroditi prævalente sexu virili, Matrimonio juncti, non Clerici, Hæretici, actu excommunicati, irregulares, defectû natalium patientes, qui tamen ad simplicia beneficia dispensante Episcopo promoveri possunt, non tamen ad curata vel dignitates.

tates. Inidonei sunt : qui ijs qualitatibus carent, quæ ad eorum Ministerium necessariae sunt : ætas, scientia, mores, &c. Indigni dicuntur : qui etsi beneficij capaces sint, & ad illa aliquam idoneitatem habeant, illam tamen eminentiam in qualitatibus non habent, quæ in perfecte beneficium administrante requiritur V. G. Joannes vir ætate maturus moribus probatus, doctrina sufficiente præditus, si infamia infecti generis aut delictorum juventutis laborat, ob defectum talem censetur indignus, & consequenter censentur indigni, qui qualitatibus requisitis carent quæ referuntur decem : 1. Thorus legitimus. 2. Clericatus vel Ordo. 3. Ætas requisita. 4. Cælibatus. 5. Immunitas à Censuris & pænis. 6. Probitas vitæ. 7. Scientia debita. 8. Carentia vitij corporei. 9. Intentio Ecclesiasticum statum retinendi. 10. Carentia prioris Beneficij incompatibilis.

Articulus Tertius.

De peccatis in Beneficiorum adeptione.

I. **P**Eccant mortaliter in Beneficiorum adeptione, & nec beneficium, nec

fructus faciunt suos, ac in conscientia tenentur illa dimittere, qui necessaria aliqua qualitate, jure naturali vel Canonico requisita carent.

2. Qui legitimo Thoro nati non sunt nisi prius fuerit cum eis dispensatum.

3. Qui primam tonsuram non habent, aut non habent Ordinem ad Beneficium requisitum.

4. Qui etatem requisitam non habent, juxta rationem Beneficij: ad simplex enim requiritur etas 14. annorum, ad dignitates autem & alia quæ curam animarum habent 25. annorum, ad dignitates vero personatus absque cura animarum 22. annorum ad Episcopatum 30. annorum.

5. Qui Matrimonio juncti sunt, aut adepto Beneficio junguntur, beneficium acquirentes vel in Matrimonio retinentes peccant mortaliter & reddere tenentur.

6. Qui cum sint Hæretici, Excommunicati, irregulares, beneficijs se intrudunt.

7. Qui cum sint vitæ dissolutæ, infamis. Permittunt se ad beneficia promoveri.

8. Qui absq; debita scientia beneficiū sunt adepti.

9. Qui

9. Qui cum corporeo vitio sint inhabiles, permittunt se ad beneficia promoveri.

10. Qui veram intentionem beneficia Ecclesiastica retinendi non habent, sed illa ex proposito acquirunt, donec uxorem divitem inveniant vel alius eis stat^o occurrat.

11. Qui beneficium acquirit incompatible retento primo.

12. Peccant mortaliter collatores, presentatores, institutores, qui scienter indignis beneficia conferunt aut eos presentant vel instituunt.

13. Peccant mortaliter qui beneficia retinent mala fide & injuste, etsi titulo aliquo colorato, improbabili tamen & ficto.

14. Peccant mortaliter qui in re gravi obligationes beneficij transgrediuntur.

15. Qui horas canonicas non legunt,

16. Qui in loco beneficij ad residentiam obligantis non resident.

17. Qui obligati ad missas, illas persolvere non procurant.

18. Peccant mortaliter qui in adeptione Beneficij peccaverunt, & forte pœnas & censuras incurrerunt, si statim ubi patet

via

via sibi non procurent absolutionem vel dispensationem.

Articulus Quartus.

De Simonia.

1. **S**imoniam antiqui sic definierunt, quod sit studiosa voluntas vendendi vel emendi spiritualia vel spiritualibus annexa, pretio vel quasi pretio temporali. Dicitur (studiosa voluntas) quæ est voluntas absoluta acquirendi sibi aliquod spirituale vel quasi spirituale, cum intentione adhibendi media emptionis vel venditionis, aut similis contractus illiciti, ut de facto acquirat. Signa vero istius voluntatis sunt, 1. Si deliberate ruminet & conetur invenire media illicita ad finem, 2. si etiam remota quædam adhibeat. 3. Si generalibus nutibus, signis, verbis, aliquas tertias personas ad emptionem vel venditionem sollicitet. Sub terminis (vendendi vel emendi) comprehenditur, omnis contractus non gratuitus, sive sit permutatio, sive locatio, sive cambium, sive reciproca exhibitio rei temporalis pro spiri-
I tuali,

tuali, quocunque tandem nomine vocetur, modo pactum saltem implicitum, directum sive indirectum intercedat.

2. Res quasi spiritualis dicitur: quæ etsi in se corporea sit & sensibilis, spiritua- lem habet effectum. Annexum vero spiri- tuali dicitur, quod quamvis ex se tempo- rale sit, ratione tamen rei spiritualis cui conjunctum est, spiritualis rationem ob- tinet: Sic beneficium etsi in perceptione bonorum temporalium materialiter con- sistat, quia tamen Clerico datur propter Ministerium spirituale: spiritualis rei ra- tionem inducit. Pretium temporale vel quasi pretium dicitur: pecunia, vel quid- quid pecunia æstimari solet, & in pretium ac contractum deduci, sive pretium illud sit à manu, à lingua, vel ab obsequio.

3. Ex quo sequitur primo: quod quan- docunque aliquis præstat rem aliquam temporalem vel quæ pretio aliquo tempo- rali æstimari potest: sive à manu, sive à lingua, sive ab obsequio, cum obligatione vel quasi obligatione, ut ei spirituale ali- quod, velut ex pacto implicito vel explici-

to re

to rependatur. Simonia est : & qui similibus circumstantiis pretium vel quasi pretium temporale , pro re spirituali vel quasi spirituali, sive spirituali annexa recipit, Simoniam committit & pœnas juris incurrit.

4. Secundo iniquitas actus Simoniaci fundatur in irreverentia & impia tractatione rei sacrae, ex eo quod res spiritualis ordinis, pecunia & re temporali æstimetur, & profanis contractibus subjiciatur. Hanc rationem expressit Petrus Actor. 8. v. 20. Pecunia (inquit) tua tecum sit in perditionem quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.

5. Tertio non licet dare vel recipere aliquid temporale pro beneficio, quantumvis donatione gratuita, si sit donatio reciproca vel relativa, quia tales donationes diminuunt per se rationem gratuiti, & includunt quoddam pactum virtuale saltem retributionis.

6. Pœnas Simoniaë in Ordinum collatione vel susceptione incurrit: 1. Conferens Simoniacæ: & hic est excommunicatus;

tus; item suspensus à collatione cuiusvis ordinis ac primæ tonsuræ, suspenditur etiam ab executione omnium Pontificaliū, Demum interdicitur illi ingressus Ecclesiæ: & si suspensionem vel interdictum transgressus fuerit, iterum suspenditur ab administratione suæ Ecclesiæ, & perceptione fructuum suorum. 2. Qui ordinem aliquem Simoniacè suscipit: & talis est excommunicatus: Et ab executione ordinum suspenditur per decennium, cum pœna carceris per annum.

7. Pœnas Simoniacæ in beneficiis incurrunr: Primo Collatores, Patroni, Institutores, Electores, Nominatores, qui quovis modo Simoniacè aliquem ad Beneficia Ecclesiastica promovent, & sunt excommunicati, item qui procurant, quærunt, consentiunt, sive etiam scienter permittunt, se ad aliquod beneficium promoveri Simoniacè, præter hoc quod excommunicati sint, collatio sive provisio est nulla, nec ullum jus tribuit; sive ad beneficium sive ad fructus. Deinde qui Simoniacè promovetur, inhabilis fit ad idem Beneficium
 obti-

obtinendum, & parentes, amici, & omnes qui cooperantur, ut beneficium Simoniacè impetretur, incurrunt Excommunicationem: Plura de hac materia inveniet lector in Tribunali Maschan. Tom. 3. f. 236.

TITVLVS XII.

De quatuor ordinibus Minoribus.

I. **O**stiarius est ordo per quem potestas Clerico datur dignos in Ecclesiam admittendi, indignos arcendi, sacras ædes & suppellectilem conservandi: illius materia remota, sunt claves, proxima vero, earum traditio. Et forma: sic age quasi Deo rationem redditurus, quod vero ad aperienda vel claudenda ostia & campanas pulsandas ducuntur, symbolum est eorum quæ ad officium spectant, & ad cæremonias accidentales potius pertinent, quam ad primariam materiam vel formam.

2. Lectoratus est ordo in cuius collatione potestas Spiritualis ordinato tribuitur, ad legendum populo publice vetus & novum Testamentum: illius materia proxima est traditio codicis, in quo lectiones